

ПЕРЕД ЗАВІСОЮ

Коли Лялькар сидить на кону перед спущеною завісою і дивиться на Ярмарок, що вирує круг нього, його опановує глибока, задумлива меланхолія. Тут, хоч куди глянь, їдять і п'ють, закохуються й зраджують, сміються й плачуть; тут тобі й курять, і шахрують, і б'ються, і цигикають на скрипці; тут забіяки так і ждуть, щоб хто їх зачепив, гульвіси не пропускають нагоди підморгнути якійсь молодичці, ошуканці зазіхають на чужі кишені, поліціянти пильнують ладу, дурисвіти (ще якісь об'явилися, хай їм грець!) горлають перед своїми балаганами, сільські йолопи луплять очі на розцяцькованих блискітками танцівниць і жалюгідних, старих, нарум'яєних штукарів, а тим часом спритні злодюжки, підкравшись ззаду, орудують у їхніх кишенях. Так, це і є Ярмарок Суети, розпусне, звичайно, місце, і не веселе, хоч дуже галасливе! Гляньте на обличчя акторів і блазнів, коли вони закінчать свою роботу, коли комедіант Том Дурень змиє зі щік грим і сяде за брезентовим запиналом обідати з дружиною та маленьким блазнем Джеком Череванем. Та поки що йому не до обіду, зараз має піднятися завіса й він, перекицнувшись кілька разів через голову, гукне вам: «Моє шануваннячко!»

Якщо в таке стовпище потрапить людина, схильна до роздумів, її, здається мені, не пригнітить ні власна, ні чужа веселість. Певна річ, тут вона матиме нагоду побачити якісь смішні чи приємні сцени, які розчулять і розважать її: може, опецькуватого хлопчика, що задивився на ятку з тістечками, або вродливу дівчину, що зашарі-

лася від компліментів свого кавалера, який вибирає їй ярмарковий подарунок, чи бідолашного Тома Дурня, що, примостившись за фургоном, обгризає кістку в колі своєї родини, яка живе з його штукарства. Але все-таки загальне враження буде швидше сумне, ніж веселе. Та й у вас, коли ви повернетесь додому, все ще буде незатишно на душі, вас не покидатиме задума, може, навіть співчуття до людей, і ви поквипите швидше заглибитися у свої книжки чи в якусь іншу працю.

Я хотів би почати свою розповідь про Ярмарок Суєти саме із цієї моралі, бо іншої не знаю. Дехто взагалі погані думки про ярмарки, не пускає туди ні своєї родини, ні челяді, і, може, так воно й краще. Але той, хто думає інакше, хто має ледачу, або доброзичливу, або ж глузливу натуру, мабуть, захоче зазирнути сюди на пів години й подивитися виставу. Він матиме тут на вибір найрізноманітніші видовиська: запеклі битви, пишні й величні кавалькади, сцени з великосвітського життя й із життя дуже скромних людей; любовні пригоди для чутливих сердець або смішні, в легкому жанрі, і все те на тлі відповідних лаштунків і яскраво ілюміноване свічками самого автора.

Що ще може сказати Лялькар? Хіба згадати про те, як ласкаво прийняли виставу в усіх найбільших містах Англії, де її показували й де про неї прихильно відгукувалися шановні представники преси та місцеве панство — і велике, і мале. Він пишається тим, що його ляльки так сподобалися найкращому товариству нашої імперії. Славнозвісна лялечка Бекі, як одностайно визнають усі, виявилася напрочуд гнучкою в суглобах і дуже спритною на дротині; ляльку Емілію, хоч вона й здобула куди менше коло шанувальників, усе-таки митець зробив і одяг вельми дбайливо; фігура Доббіна, на око начебто незграбна, танцює природно й дуже потішно; багатьом сподобався танок хлопчиків. А ще, прошу, зверніть увагу на розкішно вбрану фігуру Лихого Вельможі, яку наприкінці цієї виняткової вистави забере Старий Дідько, — ми на неї не пошкодували коштів.

На цьому, низенько вклонившись своїм меценатам, Лялькар зникає і підіймається завіса.

Лондон, 28 червня 1848 року